

Ігор Богданович НАЗАРКЕВИЧ

кандидат економічних наук, доцент, докторант,
Львівський національний університет ім. І. Франка
ORCID ID: 0000-0001-5856-531X
E-mail: nazigor22@gmail.com

**ДЕРЖАВНЕ СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ЦІЛЬОВЕ ПРОГРАМУВАННЯ
СТРУКТУРНИХ ЗМІН у РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ**

Назаркевич, І. Б. Державне стратегічне планування та цільове програмування структурних змін у розвитку галузей реального сектору економіки [Текст] / Ігор Богданович Назаркевич // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 2. – С. 251–259. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Сьогодні забезпечення якісного соціально-економічного розвитку та високих темпів економічного зростання вітчизняної економіки на засадах моделі сталого розвитку практично неможливе без здійснення ефективного структурного реформування галузей реального сектору національного господарства. А одним із ключових інструментів досягнення зазначених стратегічних цілей є метод програмно-цільового управління, що вимагає розробки й впровадження нових підходів до ефективного його застосування.

Метою статті є розробка параметрів підвищення ефективності програмно-цільового управління в системі структурного реформування національної економіки.

Результати. У роботі досліджено питання застосування програмно-цільового управління у здійсненні структурного реформування національної економіки. Проаналізований зарубіжний досвід щодо застосування важелів програмно-цільового управління в забезпеченні структурних перетворень у галузях реального сектору економіки. Крім цього, визначений перелік базових програм у розвинених країнах і подано їх особливості. Обґрунтовано авторське визначення державної цільової програми на основі проектного підходу до організації системи управління макроекономічними процесами. З'ясовані основні проблеми державного програмування структурних перетворень в економіці України. Запропоновано організаційну модель програмно-цільового забезпечення структурного реформування економіки України. Визначені заходи удосконалення вітчизняної системи державного планування, прогнозування і програмування.

Висновки. Запропонований у дослідженні підхід до програмно-цільового забезпечення структурного реформування економіки України спрямований на оптимізацію інструментів економічного програмування. Зокрема, визначення їх цілісності та взаємозв'язку в досягненні стратегічних цілей, забезпечення вертикальної інтегрованості бюджетних витрат, удосконалення системи контролю і відповідальності посадових осіб.

Ключові слова: стратегічне планування, програмно-цільове управління, макроекономічне прогнозування, національна економіка, структурне реформування

**STATE STRATEGIC PLANNING AND TARGET PROGRAMMING OF STRUCTURAL CHANGES
IN THE DEVELOPMENT OF BRANCHES OF THE REAL SECTOR OF THE ECONOMY**

Abstract

Introduction. Today, ensuring high-quality socio-economic development and high rates of economic growth of the domestic economy, based on the model of sustainable development, is virtually impossible without effective structural reform of the real sector of the national economy. And one of the key tools to achieve these strategic goals is the method of program-targeted management, which requires the development and implementation of new approaches to its effective application.

The purpose of the article is to develop parameters for improving the effectiveness of program-targeted management in the system of structural reform of the national economy.

Results. The issue of application of program-target management in the implementation of structural reform of the national economy is investigated in the work. The foreign experience on application of levers of program-target management in maintenance of structural transformations in branches of real sector of economy is analyzed. In addition, a list of basic programs in developed countries is identified and their features are presented. The author's definition of the state target program on the basis of the project approach to the organization of the system of management of macroeconomic processes is substantiated. The main problems of state programming of structural transformations in Ukrainian economy are clarified. The organizational model of program-target providing of structural reforming of Ukrainian economy is offered. Measures to improve the domestic system of state planning, forecasting and programming have been identified.

Conclusions. The approach proposed in the study to the program-targeted support of structural reform of Ukrainian economy is aimed at optimizing the tools of economic programming, in particular, determining their integrity and interrelation in achieving strategic goals, ensuring vertical integration of budget expenditures, improving the system of control and accountability of officials.

Keywords: strategic planning, program-target management, macroeconomic forecasting, national economy, structural reform.

JEL classification: E27; L16; L51; O21

Вступ

Сьогодні в умовах глобальної економічної кризи, посиленої пандемією коронавірусу, все більше актуалізується питання щодо запровадження антикризових програм і визначення курсу оптимальної макроекономічної політики держави. Яким чином країни, що розвиваються, такі як Україна, мають здійснити структурні реформи в умовах стагнації національної економіки, щоб забезпечити перехід до моделі сталого розвитку?

Країни, що розвиваються, в періоди глобальних криз здебільшого тісно співпрацюють з МВФ, Світовим банком і його структурними підрозділами та іншими міжнародними фінансовими інституціями. Така співпраця вимагає скоординованості дій з обох сторін. Як правило, МВФ і Світовий банк в обмін на фінансову допомогу вимагають від країни-реципієнта жорсткого контролю за дефіцитом державного бюджету, що, зі свого боку, обумовлює необхідність скорочення видатків на державні соціальні програми та програми розвитку. Крім цього, зазначені організації пропонують поповнювати бюджет за рахунок широкомасштабної приватизації, що є вкрай складним аспектом, оскільки в умовах кризи попит на приватизаційні об'єкти зазвичай низький,

що знижує привабливість і ринкову вартість таких об'єктів. А це так само зменшує потенційний обсяг надходжень до державного бюджету від приватизації.

Серед вітчизняних науковців, які займалися питаннями стратегічного планування та цільового програмування структурних змін у розвитку галузей реального сектору економіки, варто виділити М.О. Безгубу, А.Ю. Васіну, О.О. Веклич, Л.С. Гринів, В.І. Кононенко, А.Ф. Мельник, Л.М. Шаблисту та інших. Однак деякі проблеми, які пов'язані із застосуванням макроекономічного прогнозування, планування і економічного програмування структурних зрушень, залишаються невирішеними. Зокрема, потребує удосконалення система інтегрованості державних програмних документів, підвищення їх ефективності та верифікації структурних ефектів.

Мета та завдання статті

Метою дослідження є розробка параметрів підвищення ефективності програмно-цільового управління в системі структурного реформування національної економіки.

Виклад основного матеріалу

В умовах необхідності здійснення системного структурного реформування національної економіки й обмеженості бюджетних ресурсів ключовими формами державного регулювання виступають макроекономічне планування та прогнозування соціально-економічного розвитку.

Прогнозування за своєю суттю - це комплексний процес розробки ймовірного, науково-обґрунтованого прогнозу щодо перспективи розвитку досліджуваного об'єкту в майбутньому, а також можливості альтернативних шляхів досягнення об'єктом відповідних значень і стану. Макроекономічне прогнозування спрямоване на поглиблене вивчення соціально-економічного потенціалу країни, виявлення завдань розвитку національної економіки на середньо- та довгострокову перспективу з визначенням необхідного обсягу ресурсів і переліку заходів, у тому числі за умови різних сценаріїв розвитку подій. Фінансово-бюджетне прогнозування є складовою системи державного фінансового регулювання економічного розвитку та інструментом управління бюджетною, податковою, грошово-кредитною системами. Важливими завданнями системи фінансово-бюджетного прогнозування є визначення ендогенних і екзогенних факторів розвитку вітчизняної економіки, ступеню їх впливу, а також виявлення основних можливостей, обмежень, тенденцій і пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства; обґрунтування основних показників розвитку бюджетної системи на середньо- та довгострокову перспективу; здійснення аналізу й розрахунку необхідного обсягу ресурсів, в тому числі фінансових для досягнення цілей і завдань соціально-економічного розвитку країни; посилення рівня координації дій між фінансовими інститутами, що спрямовано на стимулювання темпів економічного зростання; науково-технічне, інформаційне, ресурсне та кадрове супроводження державної фінансової політики в частині сприяння збалансованому соціально-економічному розвитку [1, с. 161].

Об'єктивність макроекономічного прогнозування залежить від критеріїв і показників оцінки перспектив розвитку соціально-економічних процесів і динаміки середовища. Науково-практична обґрунтованість таких прогнозів є предметом розробки макроекономічних планів розвитку.

Макроекономічне планування – це цілеспрямована діяльність держави, що направлена на визначення джерел формування та напрямів використання фінансово-економічних ресурсів з метою забезпечення стабільного економічного й соціального розвитку. На сучасному етапі вдосконалення фінансових відносин широко використовується індикативне планування, яке здійснюється з урахуванням ґрунтового аналізу функціонування економіки за попередній період, виходячи з особливостей фінансової політики та структури фінансової системи, адаптивної ефективності фінансових

інститутів, встановлює на плановий період певні значення основних макроекономічних показників: темпів зростання валового внутрішнього продукту, індексу споживчих цін і виробників промислової продукції, валютного курсу, платіжного балансу, обсягів мінімальної заробітної плати й прожиткового мінімуму, облікової ставки, доходів і видатків бюджету, бюджетного дефіциту та державного боргу [1, с. 161].

У Франції держава займається індикативним плануванням, а визначений об'єм державної власності та її участь у фінансовій сфері залишається важливим аспектом його ефективності. Шведська модель планування розвитку передбачає поєднання інтересів монополій, профспілок, уряду та планових комісій у процесі програмування розвитку національної економіки. Останнє базується на збиранні інформації, перевірці реалістичності прогнозів і проектів з точки зору використання національного доходу на споживання та заощадження. У Нідерландах короткострокове планування розвитку виступає у вигляді комбінації державних бюджетів, щорічних поточних програм і економічного прогнозування. При чому під час планування уряд впливає на економіку шляхом поширення інформації для приватного сектора, що допомагає останнім скоординувати свої дії [2, с. 130–131].

У ст. 12 ГК України визначені засоби державного регулювання господарської діяльності, де вказано, що держава для реалізації економічної політики, виконання цільових економічних та інших програм, програм економічного і соціального розвитку застосовує різноманітні засоби та механізми регулювання господарської діяльності [3].

Державні цільові програми є одним із базових інструментів структурних перетворень у системі національної економіки, причому як в країнах з ринковою економікою, так і в країнах з командно-адміністративним типом управління.

Загалом, державна цільова програма – це організаційний документований державний план, що охоплює сукупність заходів, проектів, відповідальних осіб, ресурсів, спрямованих на досягнення поставлених цілей у визначені терміни.

Пріоритетність використання проектів для вирішення завдань структурного вдосконалення економіки на засадах узгодження загальнодержавних, регіональних і локальних інтересів пов'язується з такими їх характерними ознаками як: чітка орієнтація на цілі, представлені через кількісні і якісні показники; обґрунтованість потреби в ресурсах для досягнення цілей та умов їх залучення; визначені часові параметри реалізації проміжних і кінцевих цілей проекту; обґрунтованість соціальної й економічної ефективності проекту; визначеність умов участі зацікавлених сторін у реалізації проекту [4, с. 43].

Для ефективного використання проектів як інструменту реалізації цілей структурної перебудови економіки регіонів і паралельного досягнення пріоритетів структурної модернізації національної економіки важливим є: забезпечення об'єктивізації відбору з Державного реєстру інвестиційних проектів і проектних (інвестиційних) пропозицій тих, для реалізації яких доцільним є надання державної підтримки з урахуванням ефективності впливу на структурне збалансування регіональної і національної економіки; ініціювання органами влади переліку проектів, які є особливо значимі для регіону, і для реалізації яких здійснюється пошук партнерів; узгодження цілей проектів, які передбачається здійснювати за державної підтримки, та представлення їх у вигляді чітко структурованого «дерева» цілей; координація реалізації проектів на підставі діагностики їх економічної взаємозалежності; моніторинг виконання всього портфеля проектів і коригування його структури з урахуванням змін середовища функціонування регіональної соціально-економічної системи [5, с. 232–233].

Оскільки структурна політика в багатьох країнах і економічних школах є синонімом промислової політики, а основним інструментом її реалізації є програмно-цільовий метод, тому варто здійснити аналіз його реалізації в розвинених країнах. Зважаючи на євроінтеграційні амбіції України, насамперед важливо зрозуміти характер

і напрями програмно-цільового структурного регулювання в країнах ЄС, особливо в галузях реального сектору економіки (див. табл. 1).

Таблиця 1. Програмно-цільова підтримка структурних перетворень в окремих країнах ЄС

Країна	Програма	Ключові характеристики програми
Німеччина	«Industrie 4.0»	- сума державної фінансової підтримки 200 млн. €; - максимальна цифровізація та автоматизація промислових підприємств; - основний акцент на розвитку галузевих кластерів і середнього бізнесу; - визначення 10 стратегічних блоків державної підтримки (горизонтальної, не галузевої).
Велико-британія	«Industrial Strategy»	- підтримка стартапів і розвитку інфраструктури; - пільгове фінансування через Industrial Strategy Challenge Fund у розмірі 725 млн. £; - пріоритетність у підвищенні продуктивності праці та залученні інвестицій в інноваційні проекти за 4 пріоритетними напрямками.
Франція	«Nouvelle France Industrielle»	- чітка система державного фінансування визначених 34 стратегічних ініціатив у розмірі 1,9 млрд. €, головним чином через державний банк розвитку Banque Publique d'Investissement (BPI); - масова імплементація штучного інтелекту як у бізнес середовище, так і в системи державного управління; - стимулювання техніко-технологічної модернізації підприємств.
Швеція	«Produktion 2030»	- співфінансування інноваційних проектів в пріоритетних напрямках економічної діяльності (до 50% вартості проекту - державна допомога); - створення національної бази досліджень, інновацій та освіти для конкурентоспроможного шведського виробництва до 2030 року; - пріоритетна підтримка обробної промисловості.

Джерело: складено автором на основі [6-9].

Крім вищезазначених програм в окремих країнах ЄС на підтримку структурних трансформацій спрямовані ще такі рамкові програми як COSME, Horizon 2020 тощо, які охоплюють увесь простір ЄС.

Також важливим для України є досвід структурної трансформації Південної Кореї, яка пройшла шлях від зруйнованої внаслідок корейської війни аграрного типу країни до сучасної висотехнологічної економіки, одного зі світових лідерів. Цікавим є те, що як і в Україні радянського періоду, так і в Південній Кореї основним інструментом економічного регулювання були п'ятирічні державні плани – загалом з 1962 до 1992 рр. їх було сім.

Державні плани розвитку національної економіки в Південній Кореї встановлювали чіткі цілі, визначали комплекс заходів і передбачали ресурси для їх досягнення. Відмінною характеристикою багаторічних планів було поступове вдосконалення цілей у міру їх досягнення. Дії в ключових галузях політики були послідовні та узгоджені між собою. Промислова політика надала пріоритет наукоємним галузям, торгова політика вибірково керувала обмеженнями на імпорт і стимулюванням експорту, а обмінним курсам вдалося сприяти експорту національної продукції. Політика розвитку людського капіталу надала пріоритет освіті, обумовивши зростання попиту на кваліфіковану робочу силу для промисловості. Уряд підтримував модернізацію вітчизняних галузей, поступово сприяючи створенню вітчизняних науково-технічних можливостей і підтримуючи навчання. На перших етапах уряд зосередився на питаннях зворотної інженерії та вивчення кращих закордонних практик; з 1970-х років він інвестував у створення державних науково-дослідних інститутів для сприяння розвитку вітчизняних можливостей. Починаючи з 1980-х років, уряд проводив наукові дослідження та розробки й надав стимули інвестування приватному сектору в НДДКР. До 1990-х років і в подальшому хабили (корейські конгломерати) активно здійснювали НДДКР, в свою чергу уряд розширив інструменти підтримки НДДКР, зокрема

стимулювання венчурного бізнесу, що відповідає зростаючій зацікавленості до інновацій з боку приватного сектору [10, с. 10].

Вітчизняна сфера державного регулювання, попри чималий досвід використання програмно-цільового управління, все ж таки не позбавлена багатьох організаційно-інституційних недоліків, а деякі з них, як от недофінансування середньострокових програм, мають хронічний характер. Загалом, основними проблемами державного програмування структурних перетворень в економіці України є такі:

- ❖ слабкий рівень системної інтегрованості державних програм і проектів у стратегії соціально-економічного розвитку країни;
- ❖ надмірна кількість і декларативність цілей у державних програмах, що призводить до розпорошення коштів та їх низьку ефективність;
- ❖ недостатній контроль і відсутність відповідальності за невиконання чи неналежне виконання державних програм;
- ❖ залежність державних програм від політичних циклів в Україні, що виражається в їх недофінансуванні та передчасному закритті;
- ❖ недостатнє залучення стейкхолдерів до розробки та впровадження державних програм;
- ❖ низький ступінь розвитку публічно-приватного партнерства як форми реалізації проектів в рамках державних програм;
- ❖ несприятливі інституційні умови для ефективного реалізації державних програм розвитку;
- ❖ недосконалість діючого законодавства щодо подальшого «життєзабезпечення» (отримання і дифузії кумулятивних ефектів) уже реалізованих програм;
- ❖ відсутність законодавчо закріплених норм щодо поширення прогресивних технологій у процесі реалізації державних програм.

Крім цього, дуже складна проблема в програмуванні – відбір конкретних інвестиційних проектів, що включаються в секторні програми, які являють собою сукупність підпрограм по різних галузях у прив'язці до певних часових строків, котрі в кінцевому рахунку об'єднували б окремі інвестиційні проекти. Структурна перебудова передбачає довгострокові інвестиції. Так, для реалізації програми ресурсозбереження потрібно виконати досить капіталомісткі проекти, що окупаються в триваліші строки, як порівняти з проектами формування торгової інфраструктури та іншими. Ще вища вартість і більш тривалі строки здійснення проектів по створенню магістральної інфраструктури, без якої не добитися конкурентоспроможності підприємств (насамперед, з точки зору виробничих витрат) у більшості традиційних промислових галузей і особливо в сільському господарстві. В більш віддаленій перспективі тим більше необхідні інвестиції з тривалішим строком окупності в капіталомісткій галузі промисловості. Тільки при цій умові можливий перехід до високоіндустріальної структури економіки, конкурентоспроможної з провідними західними країнами [11, с. 67].

Вперше ідея щодо розробки комплексної програми структурної перебудови економіки України була висунута науковцями Центру розвитку і реконструкції економіки України при Кабінеті Міністрів України, очолюваного проф. В.С. Найдюновим ще в 1994 р. [13]. Ними була розроблена концепція Програми, визначено перелік інвестиційних проектів, які мали б реалізуватись в кожній галузі промисловості, та інструменти реалізації заходів Програми. Але ці розробки не були враховані при формуванні програми дій Уряду, а діяльність Центру – припинена. В подальшому ні урядові, ні наукові установи структурними проблемами серйозно не займалися. Нагальність структурної перебудови продовжує декларуватись, але її стратегія до цього часу так і не вироблена [11, с. 70].

Критично важливим у питанні структурного реформування економіки України є формування оптимальної моделі програмно-цільового управління. Оскільки питання

структурних зрушень у системі національної економіки є чи не наймасштабнішим, то він охоплює не лише суто економічний аспект, але й інституційні, соціальні й екологічні зміни в традиційному устрої господарських відносин.

Власне тому розглядається новий підхід до програмно-цільового забезпечення структурного реформування економіки України (див. рис. 1). Зокрема, пропонується сформувати нову довгострокову парадигму трансформаційних зрушень, де головним плановим документом виступатиме Стратегія структурного реформування економіки України, що буде реалізовуватися за допомогою двох базових загальнодержавних програм, кожна з яких включатиме по три цільові державні програми. Однак, даний перелік програмно-цільових інструментів не буде вичерпним, оскільки кожна цільова державна програма може включати в себе національні проекти (для прикладу, Екологічної сталості, Експортоорієнтованості та імпортозаміщення, Розвиток кластерних мереж тощо) і регіональні цільові програми.

Рис. 1. Програмно-цільове забезпечення структурного реформування економіки України [авторська розробка]

Основними перевагами даного підходу є те, що, по-перше, зберігатиметься вертикальна інтегрованість, а отже взаємоузгодженість і взаємозв'язок усіх програмних документів у межах довгострокового періоду та стратегічних і операційних цілей - відповідно буде дотриманий принцип комплементарності. По-друге, окрім загального бюджету кожна програма повинна мати операційні бюджети (складові загального) за кожною пріоритетною ціллю чи територією. Це дозволить здійснювати якісніший контроль за рухом бюджетних коштів на предмет ефективності фінансування заходів у межах програми чи проекту. По-третє, виникне можливість трансформувати стратегічні цілі в конкретні соціально-економічні та технічні показники, що буде прийнятним для оцінки результатів.

Вдосконалення системи державного планування, прогнозування і програмування передбачає здійснення ряду заходів, а саме:

- ❖ покращення методології моніторингу програмних документів, в тому числі на предмет їх цільової, ресурсної і строкової узгодженості та послідовності;
- ❖ формування в структурі КМУ відповідального органу щодо розробки, експертизи та реалізації державних концепцій, стратегій, програм і проектів розвитку – Експертного комітету проектних рішень;
- ❖ збільшення компетенцій в розпорядників бюджетних асигнувань при одночасному посиленні їх відповідальності за ефективність витрачання коштів;
- ❖ визначення нормативів щодо кількості цілей і показників на одну державну програму (наприклад, у Франції 5 і 10, відповідно);

❖ удосконалення методології оцінки показників ефективності державних програм з урахуванням інтересів усіх зацікавлених осіб, а саме: держави (національних інтересів), громадянина, користувача суспільних благ і платника податків.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, використання програмного підходу у здійсненні стратегічного планування та цільового програмування національної економіки дозволить уникнути негативних ефектів, спричинених дискретними явищами в процесі структурних перетворень у розвитку галузей реального сектору. Запропонована організаційна модель і визначені заходи програмно-цільового забезпечення структурного реформування економіки України покликані сприяти удосконаленню вітчизняної системи державного планування, прогнозування і програмування на засадах комплементарності, емерджентності та функціональності.

Список літератури

1. Безгуба М. Фінансовий механізм державного регулювання економіки. *Економічний вісник університету*. Випуск № 28/1. 2016. С. 158-165.
2. Мельник А. Ф. Державне регулювання економіки перехідного періоду (світовий досвід і проблеми України). Тернопіль: Збруч, 1995. 181 с.
3. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. С. 19–20, № 21–22. Ст. 144.
4. Васіна А.Ю. Реалізація державної структурної політики та структурної політики регіонів на засадах синергії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 23(1). С. 41-46.
5. Механізми реалізації регіональної структурної політики: [монографія] / А. Ф. Мельник, Л. А. Лаврів, А. Ю. Васіна [та ін.]; за заг. наук. ред. професора А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 343 с.
6. European commission (2017). Germany: Industrie 4.0 8 p. URL: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_Industrie%204.0.pdf;
7. Department for Business, Energy & Industrial Strategy (2017). Industrial Strategy: Building a Britain fit for the future. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/664563/industrial-strategy-white-paper-web-ready-version.pdf;
8. Le portail de l'Économie, des Finances, de l'Action et des Comptes publics (2016). Nouvelle France industrielle: construire l'industrie française du future. URL: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/politique-et-enjeux/nouvelle-france-industrielle/industrie-du-futur-dp-2016-05-23.pdf;
9. European commission (2017) Sweden: Produktion 2030 – 8 p. URL: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_Produktion2030%20v1.pdf
10. Development Centre Studies (2012). Industrial Policy and Territorial Development: lessons from Korea. URL: <https://www.oecd.org/development/development-philanthropy/50560264.pdf>.
11. Механізм структурних зрушень в економіці України (монографія) / В. І. Кононенко, О. О. Веклич, Л. М. Шабліста та ін.; відпов. ред. д.е.н. В.І. Кононенко. К.: Ін-т економіки НАНУ, 2002. 288 с.
12. Якубовський М., Шкворець Ю. Фінансування програм державного рівня: проблеми та шляхи удосконалення. *Фінанси України*. 2000. № 12. С. 3-15.

-
13. Стратегия структурной перестройки экономики Украины: Препринт. К.: Центр развития и реконструкции экономики Украины при Кабинете Министров Украины, 1994. 102 с.

References

1. Bezghuba, M. O. (2016). «Financial mechanism of state regulation of the economy». *Ekonomichnyj visnyk universytetu*. Issue № 28/1, pp.158-165.
2. Mel'nyk, A. F. (1995). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky perekhidnoho periodu (svitovij dosvid i problemy Ukrainy)*. [State regulation of the transition economy (world experience and problems of Ukraine)]. Zbruch. Ternopil'. Ukraine.
3. Hospodars'kyj kodeks Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. (2003). [Economic Code of Ukraine. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. № 18, 19–20, № 21–22, p. 144.
4. Vasina, A.Yu. (2017). «Implementation of state structural policy and structural policy of regions on the basis of synergy». *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya : Ekonomika i menezhment*. Issue. 23(1), pp. 41-46.
5. *Mekhanizmy realizatsii rehional'noi strukturnoi polityky*. (2015). [Mechanisms for implementing regional structural policy]. Mel'nyk, A.F., Lavriv, L.A., Vasina, A.Yu. and other; in A.F. Mel'nyk (ed.). TNEU. Ternopil'. Ukraine.
6. European commission (2017). Germany: Industrie 4.0 – 8 p. Website. Available at: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_Industrie%204.0.pdf;
7. Department for Business, Energy & Industrial Strategy (2017). Industrial Strategy: Building a Britain fit for the future. Website. Available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/664563/industrial-strategy-white-paper-web-ready-version.pdf
8. Le portail de l'Économie, des Finances, de l'Action et des Comptes publics (2016). Nouvelle France industrielle: construire l'industrie française du future. Website. Available at: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/politique-et-enjeux/nouvelle-france-industrielle/industrie-du-futur-dp-2016-05-23.pdf;
9. European commission (2017). Sweden: Produktion 2030 – 8 p. Website. Available at: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_Produktion2030%20v1.pdf
10. Development Centre Studies (2012). Industrial Policy and Territorial Development: lessons from Korea. Website. Available at: <https://www.oecd.org/development/development-philanthropy/50560264.pdf>.
11. Kononenko, V.I., Veklych, O.O., Shablysta, L.M. (2002). *Mekhanizm strukturykh zrushen' v ekonomitsi Ukrainy*. [The mechanism of structural changes in the economy of Ukraine]. In Kononenko, V.I. (ed). In-t ekonomiky NANU. Kyiv. Ukraine.
12. Yakubovs'kyj, M., Shkvorets', Yu. (2000). «Financing of state level programs: problems and ways of improvement». *Finansy Ukrainy*. № 12, pp. 3-15.
13. *Stratehiya strukturnoj perestrojky ekonomiki Ukrainy*. (1994). [Strategy of structural restructuring of the economy of Ukraine]. Tsentrazvitiya y rekonstruktsiyi ekonomiki Ukrainy pri Kabinete Ministrov Ukrainy. Kyiv. Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 05.03.2020 р.